Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan het Janseniushof te Leuven/Fase 4A

Laurane Dupont
Maarten Smeets
Vanessa Vander Ginst
Wouter Yperman

Kessel-Lo, 2016
Studiebureau Archeologie bvba

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan het Janseniushof te Leuven/Fase 4A

Laurane Dupont
Maarten Smeets
Vanessa Vander Ginst
Wouter Yperman

Kessel-Lo, 2016
Studiebureau Archeologie bvba

Colofon

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan het Janseniushof te Leuven/Fase 4A	
Initiatiefnemers:	**Resiterra NV**
Projectleiding:	Maarten Smeets
Erkend archeoloog:	Vanessa Vander Ginst
Auteurs:	Laurane Dupont, Maarten Smeets, Vanessa Vander Ginst en Wouter Yperman
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Jozef Wautersstraat 6
3010 Kessel-Lo
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2016, Studiebureau Archeologie bvba

Inhoudstafel

Inhoudstafel p. 1

Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek p. 3
1.1 Beschrijvend gedeelte p. 3
1.1.1 Administratieve gegevens p. 3
1.1.2 Archeologische voorkennis p. 4
1.1.3 Onderzoeksopdracht p. 8
1.1.4 Beschrijving geplande werken p. 9
1.1.5 Werkwijze p. 12
1.2 Assessmentrapport p. 14
1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied p. 14
1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied p. 18
1.2.2.1 Historische context van Leuven p.18
1.2.2.1.1 De ijzertijd en Romeinse periode p.19
1.2.2.1.2 De vroege en volle middeleeuwen p.20
1.2.2.1.3 De late middeleeuwen en nieuwe tijd p.23
1.2.2.2.Het projectgebied en haar omgeving p.23
1.2.2.3. Cartografische gegevens p.25
1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied p.33
1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied p. 38
1.2.5 Synthese p. 38
1.2.6 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek p. 38
1.2.7 Samenvatting voor een niet gespecialiseerd publiek p. 39

Hoofdstuk 2 Programma van maatregelen p. 40
2.1 Administratieve gegevens p. 41
2.1 Gemotiveerd advies p. 37
2.2 Programma van maatregelen p. 42

Bibliografie p. 43

Bijlagen p. 45

Hoofdstuk 2 Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Erkend archeoloog: Vanessa Vander Ginst OE/ERK/Archeoloog/2015/00030, Studiebureau Archeologie bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00002

Aanleiding: De archeologienota werd opgemaakt voor een geplande stedenbouwkundige vergunningsvraag in een projectgebied dat in de vastgestelde archeologische zones ligt. Het totale projectgebied (rood op fig. 2.1) heeft een oppervlakte van ca. 6320 m^2; de zone van de huidige bouwaanvraag (fase 4A, groen op fig. 2.1) ca. 1610 m^2.

Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100m2 of meer bedraagt en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 300m^2 of meer bedraagt en waarbij de betrokken percelen geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in archeologische zones (Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).

Locatie: Leuven, Janseniusstraat-Fase 4A (fig. 2.1)

Bounding box: punt 1: x= 172737 y= 173940
punt 2: x= 172883, y= 174102
Leuven, Afd. 4 Sectie D, percelen 808T

Periode uitvoering: 20 oktober 2016 - 14 november 2016

Relevante termen: Stadskernonderzoek

Verstoorde zones: Er werden in 2008 reeds twee proefputten gegraven op het projectgebied

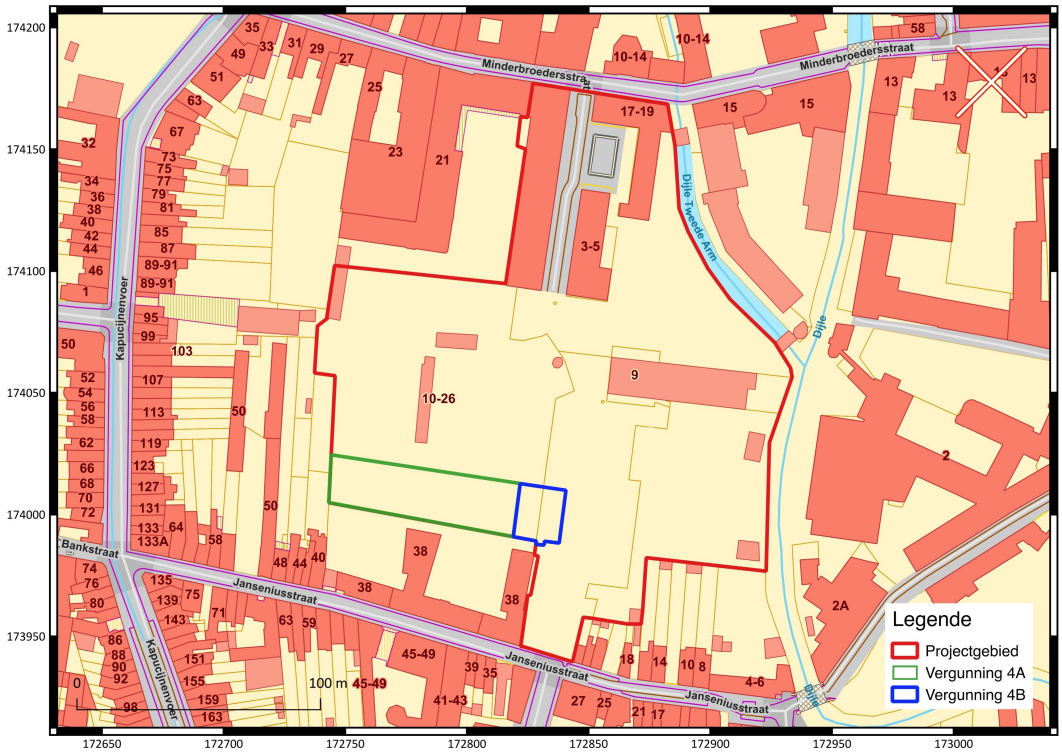

Fig. 2.1: Situering projectgebied (groen).

2.2 Gemotiveerd advies

Het projectgebied waarop de archeologienota betrekking heeft, kadert in een grootschalig herontwikkelingsplan van het binnengebied tussen de Janseniusstraat, de Kapucijnenvoer, de Minderbroedersstraat en de Dijle door Resiterra nv. De bouwfase waarop deze archeologienota betrekking heeft (en een bouwaanvraag voor aangevraagd wordt) is fase 4A. Er wordt eveneens een bouwaanvraag ingediend voor een aanpalende zone (fase 4B): hiervoor wordt een aparte archeologienota aangemaakt en een aparte bouwaanvraag ingediend.

Fase 4A betreft een NW-ZO-georiënteerde rij van 13 eengezinswoningen met een totale oppervlakte van 16,73 are. De woningen worden niet onderkelderd. De funderingen worden voorzien op palen. De diepte hiervan zal worden bepaald door de ingenieur en is afhankelijk van de stabiliteit. Het terrein wordt genivelleerd waarbij de ingrepen schommelen tussen een afgraving van ca. 30 cm en een ophoging van ca. 40 cm. Verder wordt elke tuin voorzien van een waterput van 5000 liter. Deze komt op ca. 2 m onder het maaiveld te liggen.

Het projectgebied ligt binnen een vastgestelde archeologische zone, namelijk de middeleeuwse stadskern van Leuven. Op basis van het tot nu toe uitgevoerde vooronderzoek -bestaande uit een bureauonderzoek- kan vastgesteld worden dat het projectgebied steeds gelegen was in een open, onbebouwde plek. In de directe omgeving van het projectgebied werden volgens de gegevens van de Centrale Archeologische Inventaris wel verschillende structuren en sporen blootgelegd uit de volle en late middeleeuwen. Ook de situering van het projectgebied, in de nabijheid van een belangrijke verbindingsweg naar het centrum van de stad en een waterpoort waardoor de Dijle de stad in stroomde, is potentieel interessant. Het projectgebied zelf is wellicht wel te drassig geweest om een permanente bewoning in het verleden te kennen.

Dit lijkt te worden bevestigd door de resultaten van eerder uitgevoerde vooronderzoeken en begeleidingen op en grenzend aan het huidige projectgebied waarbij overal eenzelfde beeld naar voren komt: behalve in de zone dichtbij de Dijle werden overal enkel tamelijk recente ophogingspaketten aangetroffen en geen archeologisch relevante sporen. Onder de ophogingspaketten bevinden zich alluviale lagen en, in de werkputten tegen de Dijle aan, veen.
Ter hoogte van het huidige projectgebied lag het archeologisch vlak op ca. 1,20 tot 1,60m onder het maaiveld.

Aangezien de nieuwbouw van de 13 eengezinswoningen op palen gaat gefundeerd worden en er geen kelder uitgegraven wordt, lijkt de impact van de toekomstige verstoring eerder beperkt te zijn. Ook de aan te leggen waterputten zullen slechts plaatselijke verstoringen teweeg brengen.

Een vervolgonderzoek op deze site onder de gegeven omstandigheden lijkt dan ook kosten-baten niet nuttig te zijn en geen wetenschappelijke meerwaarde op te leveren. Bovendien bestaat de kans dat met een diepere uitgraving in functie van een mogelijk vervolgonderzoek de stabiliteit van de toekomstige gebouwen in deze zowieso al redelijk instabiele alluviale grond in gevaar komt.

Op de gestelde onderzoeksvragen kan het volgende geantwoord worden:
-Kan de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende gestaafd worden?
-Zijn er archeologisch relevante sites aanwezig?
-Wat is het wetenschappelijk potentieel van de aanwezige sites?
-Moeten er bijkomende maatregelen genomen omwille van eventuele aanwezige sites?

Een eerder vooronderzoek in 2008 waarbij op het huidige projectgebied reeds twee proefputten gegraven werden, toonde aan dat enkel tamelijk recente ophogingspaketten aangetroffen werden en geen archeologisch relevante sporen.

-Maak een plan van aanpak op voor een eventueel vervolgonderzoek.
-Kunnen maatregelen voorgesteld worden voor een eventueel behoud in situ van een aanwezige archeologische site? Hoe kunnen deze maatregelen afgedwongen en gecontroleerd worden?
Niet van toepasing gezien de resultaten van het eerder vooronderzoek (2008).

2.3 Programma van maatregelen

Gezien de toestand van het terrein waar op diverse plaatsen recente ophogingslagen werden aangetroffen en geen relevante archeologische sporen en de aard van funderingen (op palen) wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd.